

YAŞAYAN HİKÂYEMİZ: ÇOK SESLİ VE ÇOK RENKLİ İNCELEMELER

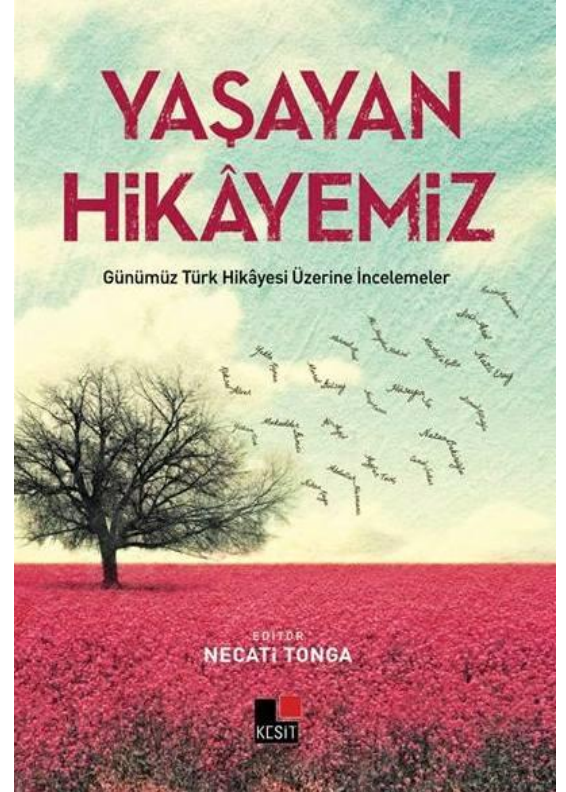
Fevzi YETKİN

Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Mezunu

Necati Tonga'nın editörlüğünü yaptığı *Yaşayan Hikâyemiz-Günümüz Türk Hikâyesi Üzerine İncelemeler* adlı çalışma Kesit Yayınları'ndan (İstanbul, Aralık 2014, 431 sayfa) çıktı. Eser yaşayan Türk yirmi hikâyecisinin birer hikâyesinden ve bu hikâyelerin tahlillerinden oluşmuştur.

Bu eser üniversitelerin Türk Dili ve Edebiyatı başta olmak üzere edebî metin eksenli psikolojik, sosyolojik vb. araştırmalar yapan bölümleri ile bu yüksek öğretim kurumlarında ihtisas yapan kişiler için bir el kitabı niteliğindedir. Türk hikâyeciliğinin günümüzdeki durumunu mercek altında görmek isteyen, meraklısına çok şey ifade edecek incelemelerin yer aldığı bir eser. Kitabın oluşturulması ve buna neden ihtiyaç duyulduğu hakkında editörün görüşünü aktarmakta fayda olduğunu düşünüyoruz:

“(…) Hikâye/öykü antolojileri ile dergilerin hikâye/öykü özel sayıları bir kenara bırakılırsa bir bütün halinde ‘hikâye’yi ele alıp değerlendiren çalışma sayısının bir elin parmaklarını geçmediği görülür. Mesele hikâyenin tahlili noktasına geldiğinde ise bu tarz çalışmaları bulmanın daha da zor olduğu görülür. Mehmet Kaplan'ın 1979 yılında yayımladığı *Hikâye Tahlilleri* adlı kitabı, bu uğurda kaleme alınmış ilk çalışma olarak dikkat çeker. Ömer Lekesiz'in 5 cilt halinde yayımladığı *Yeni Türk Edebiyatında Öykü*, Şerif Aktaş'ın *Anlatma Esasına Bağlı Edebî Metinlerin Tahlili (Teori, Uygulama)*, Ali İhsan Kolcu'nun *Öykü Sanatı*, İsmail Çetişli'nin *Metin Tahlillerine Giriş-2*, Alpay Doğan Yıldız'ın *Hikâye İncelemeleri*, Ömer Solak'ın *Türk Öykücülüğü Üzerine İncelemeler-1* ve Feyza Hepçilingirler'in *Öyküyü Okumak* adlı eserleri; Türkiye'de hikâye tahlili hususunda kaleme alınan belli başlı çalışmalardır.

Zikredilen bu çalışmalara rağmen türün gelişiminde geline nokta göz önüne alındığında, hikâye alanında hâlâ yeterli çalışmanın olmadığı görülmektedir. İşte *Yaşayan Hikâyemiz-Günümüz Türk Hikâyesi Üzerine İncelemeler* adlı çalışmamız, bu eksikliğin giderilmesine bir katkı sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Bu kitapta, yaşayan yirmi hikâyecimizin yirmi hikâyesi tahlil edilmiştir. Şunu belirtmek gerekir ki, bir edebî eseri tahlil etmek için okumak, aynı eseri 'edebî zevk' için okumaktan oldukça farklıdır. Zira edebî eseri tahlil etmek; belirli bir birikim ile ince dikkatler gerektiren, uzun ve meşekkatli bir çalışmadır. Elinizde tuttuğunuz kitap da, bu tür bir çalışmanın ürünüdür.”¹

Kitap, “İçindekiler” ve “Sunuş” yazısından sonra hikâye metinleri ve tahlillerle devam etmektedir. Kitapta yer alan hikâyeler ve tahlil edenler hakkında kısaca şöyle bilgi verebiliriz:

Ayhan Bulut, Rasim Özdenören’in “Ricat” hikâyesini, Necati Tonga, İnci Aral’ın “Kapı” ve Mukadder Gemicî’nin “Nereye Gidiyoruz” hikâyelerini, Funda Bulut, Nazlı Eray’ın “Yıkıcı” ve Ayfer Tunç’un “Soğuk Geçen Bir Kış” hikâyelerini, İsmail Alper Kumsar, Mustafa Kutlu’nun “Manifatura” ve Hüseyin Su’nun “Yanağımda Dedemin Sakal İzleri” hikâyelerini, Harun Ceylan, İsmail Killioğlu’nun “Âdem” hikâyesini, Yunus Emre Özsaray, Ali Haydar Haksal’ın “Sayın Başkanın Masasında Kalan Çanta” hikâyesini, Tuğba Özen, Nazan Bekiroğlu’nun “Hat ve Rasat” hikâyesini, İbrahim Özen, Mehmet Önal’ın “İki Serçe” ve Necip Tosun’un “Mürekkep Lekesi” hikâyelerini, Orhan Güdek, Cemal Şakar’ın “Yolculuk” hikâyesini, Sibel Yılmaz, Murat Gülsoy’un “Kayıp Eşyalar Bürosu” ve Yekta Kopan’ın “İyi Uykular” hikâyelerini, Lale Qasımova, Ali Ayçıl’ın “Sihirbaz Seyfettin’in Son Sihri” hikâyesini, Abdullah Harmancı, Köksal Alver’in “Oysa Her Şeyi Hesaplamıştık” hikâyesini, Cihan Aktaş, Abdullah Harmancı’nın “Manzara Resmi” hikâyesini, Sabahattin Gültekin, Yıldırım Türk’ün “Kilitli Parke Taşı” hikâyesini ve son olarak Can Şen, Nihan Kaya’nın “Bir Ahşap Beslenme Çantası” adlı hikâyesini tahlil etmiştir.

Eserde ele alınan her hikâyecinin fotoğrafıyla beraber hayatı ve eserleri hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Kısa biyografinin ardından yazarın incelemeye konu olan hikâyesi ve hikâye metninden sonra da hikâyenin tahliline yer verilmiştir. Hikâyelerin tahlillerinde genel olarak öncelikle ele alınan yazarın hikâye anlayışı üzerinde durulmuş, hikâyeciliğinin önemli hususlarından yararlanılarak metin incelenmiştir. Tahlillerde hikâye metni temel alınmış ve hikâyenin içeriğine göre psikolojik ve toplumsal çözümler de yapılmıştır.

¹ *Yaşayan Hikâyemiz-Günümüz Türk Hikâyesi Üzerine İncelemeler*, Editör: Necati Tonga, Kesit Yayınları, İstanbul 2014, s. 10-11.

Kitapta hikâyesi tahlil edilen en yaşlı hikâyeci 1940 doğumlu Rasim Özdenören, en genç hikâyeci ise 1979 doğumlu Nihan Kaya'dır. Kitapta hikâyeler ve tahliller, hikâyecilerin doğum tarihlerine göre kronolojik sıralanmıştır.

Eser, tüm bu sayılan yönleriyle günümüz Türk hikâyesinden yapılmış bir güldeste özelliği taşımaktadır. Farklı akademisyenler tarafından yaşanan hikâyeciliğimizin bu şekilde incelenmeye alınması, akademik çalışmaların yaşanan edebiyattan uzak olduğu kanısı yıkacak niteliktedir. Bunun yanında bu eserin, öğrencilerin ve her kesimden edebiyata meraklı okurların ilgisini yaşanan hikâyeciliğimize yönelteceğini de rahatlıkla söyleyebiliriz.